

ادبیات علمی و سیاسی

هفته‌لق سیاسی، علمی و ادبی غزته‌در

جلد: ۲

سنه: ۲ - ۱ صفر ۱۳۳۶ جمعه ایرتسی ۱۷ تشرین ثانی ۱۹۱۷ نو صفر ۱۱ - ۴۲

اجمال فکر

اوروپا بزی نعمل پیامور؟

اوروپا بلیبر، بر جوق خصوصاًته، خیلی ایلیدرلر. مثلاً، سه‌له‌نوغرافی - فننده ابراز کمال ایدن غرب هیئت‌شناسلری آیک اوزرنده کی طاغلی، سونمش برکانلری ایجه تدقیق ایدرک پیکم‌زک مطلوبه موافق بر خریطه‌سنی تنظیم ایتدیلر.

فن حوییات شناسیده ده اویله، حتی، بلکه اسیق‌لولوژیده ده اویله. لکن غربک بواطلی ده یوق دکل. خصوصیه بعض جاهلانه، امیانه اعتباریات اوزرینه غرب علماسنک اصرارلری اصلاً انکار ایدیله‌مز. بو اعتباریات و بواطل بعضاً ذهنلره او قدر کوک صالیورکه بونلرک سوکوله‌سی عادتاً عدم‌الامکاندر. بو ذهنیت طرز تلقی، تاریخ و فلسفه‌یی، حتی حال حاضرده سیاستی هرج صراج ایتکده‌در.

بالخاصه حرب هنکامنده بو ذهنیت، خصومت ایله‌ده قاریشهرق میدانه ساخته، مغفل، مستکبره بر وضعیت کلکده‌در. فرانسه خمزده نه دوشونیور؟ محاربه شناسنده یازلمش بر ایکی اثری - بو مقصدله - مطالعه‌یه تزیلیاب اولدق. بر کومه فکر. بونلرک ایچنده - اعتراف ایدم - یارلاقلری، صاغلاملری ده وار. بلکه بر نقطه نظر دن، اجانب - سائقه خصومتله - بر ملتی ده‌ها ایی کورور؛ لکن بر ملتک یا لکز بر جهتی، بعض خصوصیاتیی. هر جهتی، اولانجه خصوصیاتیی دکل. آنک ایچون، او قوناندن، ولو سنسطه آلود اولسون، بر حصه فائده چیقارمق نمکندر. فقط اوست طرفنه نه دیلم؟ مورفین، خشخس، آفیون، قوقائین، اسرار، سرت مشروبات کتولیه قوللانلر، سرمستی دقیقه و یا ساعتلرنده، حقیقت ایله خیالی بر برینه زیاده‌جه قاریشدرلر، رؤیا ایله دنیانک حدودی اورته‌دن قالفار. دائره‌لر، خط؛ جسملر، رسم؛ سطحلر، مکعب اولور. بونک نتیجه‌سی هذیان هر تغشدرکه بوکا، غالباً، طب‌شناسلر کندی اصطلاحلرنجه Delrium

متعاقباً درت کون بتون اصرا و باشلرنده مفتی جدید چوی زاده بولندینی حالده علمایه مکلف ضیافت چکدی . داماد پاشاده ات میداننده پادشاه حضرتلری طرفندن احسان اولنان اسکی ابراهیم پاشا سراینده صدر اعظمه ، وزرایه ، بکار بکیله ، قبودان پاشایه ضیافت چکدی . او کون اوکلندن صکره وزیر لر باشده صدر اعظم اولدینی حالده کلینی آلمق اوزره اسکی سرایه کیتدیله ، سلطانلره مخصوص قرمزى اطلسدن برجینلک ایچنده پاشانک سراینه کتیردیله . [۱] بویله جه پاشا مصر سایه سنده هم زنکین اولمش ، همده دامادلق کبی بر شرف عال العال احراز ایله مش اولدی .

۱۷ مارت ۱۹۱۷

محمد زکی

مملکت از هزاره دائر

ژاپونیا ده صنایع نفیسه

اخیراً نشر اولونان « دای نیپون » ده ژاپونیا په دائر ولو مختصر و ناچیزانه اولسه ده بعض معلومات ویرمش ، او خصوصده کی نقصانمزی شو صورتله تلافی به چالیشمش ایدک . مقدمه ده سویله مش اولدوغم کبی ژاپونیا جدا تدقیقه ، تحقیقه سزا بر مملکتدر . اویله بر مملکت که غربک عالم جوشا جوشندن نه قادر فرقلی ، اوجهانک ظواهرندن ، خصوصیات وعمومیاتندن نه رتبه باشقه در ! ژاپونیا ؛ شعر ، چیچک ، کوزد لک ، ساده لک ، لطافت ، ظرافت ، نزاهت ، حسن و عشق مملکتیدر . . یالکیز بو قادر ظن ایتمه یکز . دهاسی وار ، ژاپونیا ؛ صنعت ، تجارت ، اخذ و اعطا مملکتیدر . . ثبوت ؛ ژاپونلر ، شرق بعیدک بالعموم تجارتی اداره و مراقبه ایدیورلر ، حتی صحنه رقابتده انکلیرلره و آمریقاییلره بیله میدان او قویورلر ! بونلر ، افکار قبول ایدر فضیلتلردنمیدر ؛ طبیعته ، شمره ، محاسنه میال و مربوط اولان ملتلر آرد سنده عین زمانده عین خواهش و میل ایله تجارتیه ، مشاغل مادییه حصر وجود ایتمش و بویکی وادیده ده بویوک بویوک موفقیتلر ، شایان نظر نتیجه لر آله ایتمش بر قومه ، بر جماعته تصادف — ماضی بی وحالی ، هر ایکسینی ده نظر دقته آلاق سویلیورز — امکانلر دکلسه بیله آندردر ، متعسردر . . بناء علیه کوکل ایستور که مجهول اولان بودیار محاسن بزجه ده بیانشین و او کره نیلسین . ممکنسه ژاپونلرک بعض عاداتندن ، افکارندن ، اطوار و مشواورندن استفاده ایدلسین . فقط بیلیورم ؛ بوراده بر اعتراض واقع اولاجق . نیم شو صهیمی ، شو جدی ادعایه قارشی : « اورویا و اورویالیلر دورورکن بزه استفاده واستفاضه ایچون ژاپونیا بی توصیه ایتکلکک دوو برشی اولورمی ؟ » دنیه جکارده وار . فقط خایر ، بویا کلش بردوشونجه در .

تأیید مدعا ایچون دلائل و براہیندن صرف نظر ایدیوروز . اطنابه حاجت یوق . بو خصوصیتده کی
 نشریاتمز ، ایلری ده فکریمزی کندی کندینه تأیید و اثبات ایده جکدر . شمدی صدده کللم ؛
 ژاپونلر ، صنایع نفیسه جهتدن پک جوق ایلریله مشلر ، پک بویوک فیضلره ایرمشلردر .
 انکار قبول ایتمهین شو حقیقتی ستر [Huish - هوویش] ک آتیده کی جله سیله تأیید ایدهلم ؛
 « شاید صنایع نفیسه سی بو کونکی مرتبه کماله وارماش اولسه یدی ژاپونیا ، قابل دکل ،
 انظار جهانی کندی اوزرینه بورتیه جذب و جلب ایده من ، اوخارق العاده صیت و شهرته نایل
 اولامازدی . ژاپون صنایعی کره زمینک برباشندن دیگر باشنه قادار معروف و مشهوردر . »

بونکله برابر غریبدرکه ژاپونلرک نه (صنایع نفیسه) ونه ده (طبیعت) ایچون اساسلی بر
 اصطلاح و تعبیرلری یوقدر ! (صنایع نفیسه) ترکیبی علی الا کثر چینجه « کوزه لاک صنعتی » معناسنه
 گلن [Bi-jitsu] کله لریله افاده ایدیلمر . فقط هر حالده تسلیم ایتمه لی یزکه ژاپونلرک بدیعیاته اولان
 میل و رابطه لری پک صمیمی و پک قویدره . حتی بوغایه ideal اونلرک طرز حیات و تفکر لریله اورتیه
 موانست پیدا ایتمشدرکه صنایع نفیسه یی بوراده مدنیت شرقیه روحنک حقیقی برمدلولی و اونک لازم
 غیر مفارقی عد ایده بیلیرز . یالکز اونو تیمانم که ژاپونلر ، مدنیت قدیمه لری چینه مدیون اولدوقلری
 کی صنایع نفیسه یی دخی یینه بومملکتته بورجلیدرلر .

مثلاً : کاغد اعمالی ژاپونلره اوگره تن ، اوجهان مشمول شهرتی حائز اولان (چینی) دیدیکمز
 اوانی فففوریه Ceramics اعمالی تعلیم و تعمیم ایدهن ، صنایع نفیسه نک بررکن رکنی بولونان رسمه
 بو مملکت ازهاره ده شایان دقت بر موقع تأمین ایتمیرهن ، خلاصه ژاپون مدنیت قدیمه و دولایسیله
 حاضره سنه پک بویوک خدمت لری سبقت ایدهن چینی لردر . کرچه عصر حاضرده چین صنایعی پک
 اوقادار قیمت و اهمیتی حائز دکلسه ده ژاپونیا ده ایلاک تأثیراتی اجرا ایده رکن بویوک بر فقر و ضرورت
 ایچنده بولونان ژاپون عالم صنایعنده مسعود بر انقلاب حصوله کتیردی . فقط دقت ایدیله چک اولورسه
 کورولورکه ؛ ژاپونلر ، چیندن استعاره ایتمک لری هر شیئی بیهیمه حال ده کیشدیر یورلر ، اوکا (ملی)
 بر شکل و بر رنگ و بر یورلردی . او یله که چینلیر ، کندی ماللری کندی لری بیله طانیاماز اولشلردی !
 بو خصوصده (بوودیزم) ک تأثیرینی انکار ایتمک جائز دکلدر . نته کیم قدیم آرتیستلر میاننده
 بوودیزم کاهنلری اکثریت کایه یی تشکیل ایده رلردی . حتی (شیتوئیزم) ک دین رسمی اولارق
 قبول ایدیلمی تاریخه (یعنی پک یاقین وقتلره کانجه به قادار) بوودیزم صنایعک یکانه حامی و مشوق ایدی .

ژاپون صنایع نفیسه سی میاننده اک منهم موقع ، شبهه سنر صنعت ترسیمکدر . یالکز شوراسنی
 اونو عامی ایجاب ایدهرکه ژاپون اصول ترسیمی اوروپا اصول ترسیمندن پک فرقی برصنغندر .
 و بعض جهتلردن اوروپا رسمه فائقدر . شو حکمی ویره بیلیمک ایچون بر انسانک ژاپون اسیلزاد کاننک
 اوکرانها رسم قوللکسیونلری کورمش و بونلرده کی صنعت و ایجه لکاری حس ایتمش اولماسی ایجاب
 ایدهر . ادعاهن افراط پرورانه بر حکم حد اولونماسین . دوغروسی سویلیوروز ؛ غربده بر انسان
 ژاپون رسمنک لطافتی ، ظرافتی ، شعرینی کورده من و آکلایاماز . چونکه بوکا امکان یوقدر .
 حتی ژاپونیا ده بیله پک اوزون سنه لر او طوروب قوجه « نیپونیلیر » ک شو صنعت نفیسه ده نهرتیه
 آثار موفقیت کوستردکاری کورده مک و آکلایاماتی قابلدر .

ژاپون آرتیستلری صنعت ترسیمی دائماً شعریک بر قسیمی اولق اوزره تلق ایتمشدردر . بناء علیه

«هر ژاپون رسامی ، تمثیل و تثبیت ایتمک ایسته دینی شیئک شکل ظاهرینی دکل ، بوتون معناسیاه
 بروخی ترسیم ایدهر . او ، « ره آلیستکی » بر قصده مقرون اولارق یا نماز . « ره آلیزم »
 اونک ایچون اصالر . طبیعتک ، شرائط طبیعیه نک و محیطک تأثیریه ایستر ایسته من « ره آلیست »
 اولور . اونک یکانه غایه سی ، یکانه املی بر شعر مستدانه کتیرمکدرکه بر رنگی و بر شکلی
 اولسون ! ژاپون دهایی صنعتک وجوده کتیردیک طابولورده کی او آهنگ و امتزاج ، چیز کیلرده کی
 او ترتیب و ترکیب ، رنگده کی تناسب و لطافت جداً خوش ، جداً کوزهل در .

ژاپون اصول ترسیمنده موفقیتی اک زیاده تأمین ایدهن اسبابی خلاصه عرض ایدهلم :

- ۱ — تصنیف و ترکیب مکملیتی ؛
 - ۲ — چیزکینک کسکینک و کوزهلکی ؛
 - ۳ — فیرجه نک ایسته نیلیدی طرزده استعمالی و قولالانیلان اصولک سلامتی ؛
 - ۴ — ساده لک و اساسه تعلق ایتمه ن تفصیلاتدن اجتناب ؛
 - ۵ — اشکالک مهارتکارانه بر صورتده تثبیتی ؛
 - ۶ — رسمک شعر ایله علاقه دار اولدوغنه دائر موجود بولونان قناعت ؛
 - ۷ — رنگلرده تأمین ایدیلم او خارق العاده آهنگ و امتزاج .
- بوندن سوکره کی مقاله لریمزده ژاپون صنایع نفیسه سنه دائر ده اطرافلیجه معلومات اعطا
 ایده جکر .

قا کایچه — ۱۰ تشرین ثانی ۱۹۱۷

سامی زاده ثریا

هامش :

جلال نوری بک افندی به : مکتوبکیزی او قودم . شیقاغولی مؤلفک اثری حقنده سرد
 ایتدی بکیز مطالعاته بنده اشتراک ایله رم . فی الحقیقه ژاپون اصول لرینک عیناً و حرفیاً استنساخی
 دوغرو برشی اولاماز . فقط — بوزی مکرراً سویله دم و یینه ده سویلیه جکم — ژاپونیا بی تدقیقی
 ایتمکله جوق عبرت آمیز بر طاقم نتیجه لر آله ایتمش اولاجغز .

[Clement] ک کتابندن بعض مهم فقره لک اقتباسی حقنده کی تکلیفکیزی مع المنونیه قبول
 ایدیورم . فقط بن دوغرو دن دوغرویه اقتباس طرفداری دکلم . مثلاً قادی ن مسئله سی فی الحقیقه
 او کتابده بوکا دائر مفید ، مهم ، شایان نظر بر فصل وار . (قلامه نت) واسع تدقیقاتیه مسئله بی
 جداً احاطه ایتمش . فقط بوفصلی آلوب دوغرو دن دوغرویه ترجمه ایتمک شیمه تدقیقه بیلمم که موافقی
 اولوری ؟ بوتک جوانی یینه بن ویرهیم : اصلا و کلا . . بن ، تدقیقات و مشاهدات واقعیه می دیگر
 بر جوق مؤلف لک بووادیده کی نقطه نظر لرینه مزاج ایله بر تجربه قلمیه وجوده کتیرمک املندهیم .
 ایسته [دای نیپون] بواصولک بر عمره سیدر . بناء علیه (قلامه نت) ک اثرینی اساس اتخاذ ایدهرک